

DÍL I.

Úvod	7
I. NAUKA O PANNĚ MARIÍ - MARIOLOGIE; PRAMENY	11
II. MARIÁNSKÉ OBRAZY A SOCHY	15
1. <i>Estetika mariánského obrazu, sochy</i>	15
2. <i>Typologie mariánských obrazů, soch, grafiky</i>	21
3. <i>Mariánské devoční obrazy, sochy</i>	23
4. <i>Panna Maria Záštitá - Paládium</i>	25
5. <i>Panna Maria Záštitá - Mater Domus</i>	27
6. <i>Panna Maria Zastánkyně - Patronka</i>	30
III. MARIÁNSKÉ KOSTELY	35
1. <i>Mariánské poutní kostely</i>	35
2. <i>Mariánské baziliky</i>	37
3. <i>Kostely zasvěcené Panně Marii a kostely jiného zasvěcení chovající mariánské poutní obrazy, sochy</i>	38
IV. MARIÁNSKÉ POUTÍ	39
1. <i>Putování do Svaté Země</i>	39
2. <i>Praha, Svaté město</i>	40
3. <i>Poutní místa v novověku</i>	41
4. <i>Mariánské poutí</i>	43
V. KORUNOVACE MARIÁNSKÝCH OBRAZŮ, SOCH	50
1. <i>Nanebevzetí Panny Marie a Korunovace Panny Marie</i>	50
2. <i>Korunovace mariánských obrazů a soch</i>	52
VI. KORUNOVAČNÍ ODĚV PANNY MARIE	53
1. <i>Tunika Panny Marie</i>	53
2. <i>Královský plášť Panny Marie</i>	55
3. <i>Závoj, zavítí, zahalení hlavy Panny Marie</i>	59
4. <i>Pás Panny Marie</i>	62
VII. KORUNOVAČNÍ A ATRIBUČNÍ INSIGNIE PANNY MARIE	63
1. <i>Panenská, snubní, královská a triumfální koruna Panny Marie</i>	63
2. <i>Královské žezlo Panny Marie</i>	69
3. <i>Vladařská koule, říšské jablko, jablko vykoupení</i>	71
4. <i>Klenoty Panny Marie</i>	72

VIII. EXTERNÍ IKONOGRAFICKÝ APARÁT MARIÁNSKÝCH OBRAZŮ, SOCH;

EXTERNÍ REÁLIE	78
1. <i>Aureola korunovaného mariánského obrazu, sochy</i>	78
2. <i>Příkrov mariánského obrazu, sochy</i>	79
3. <i>Schrána mariánského obrazu, sochy</i>	82
4. <i>Opona, baldachýn a mariánský obraz, socha</i>	84
5. <i>Anđělská asistence při milostných obrazech, sochách</i>	87
6. <i>Ověsky mariánských soch, obrazů a obětiny</i>	89

IX. TRANSLACE A INTRONIZACE MARIÁNSKÉHO OBRAZU, SOCHY

1. <i>Translace mariánského obrazu, sochy</i>	93
2. <i>Povyšení, intronizace mariánského obrazu, sochy</i>	94
3. <i>Pravé vyobrazení záračné či milostné sochy, obrazu, korunovační obrazy, revelační obrazy</i>	97

DÍL II.

Úvodní poznámka	101
-----------------------	-----

I. IKONY BOHORODIČKY A PŘÍBUZNÉ MARIÁNSKÉ OBRAZY

Byzantské ikony; legendy; bohyně Ísis - Éset; imperátorské portréty; hermencia; funerální portréty	
1. <i>Hódégetria</i>	102
Cařhrad, klášter Hódégon; Hora Sinaj, klášter Sv. Kateřiny; importy ikon; středoevropské verze ikon; Řím, kostel Santa Maria ad Martyres; Řím, kostel Sv. Augustina; ikonografie Hódégetrie; modifikace Hódégetrie	
<i>Matka Boží Svatomářská</i>	
Brno, bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně	
<i>Matka Boží Dubenská</i>	
Dub nad Moravou	
<i>Matka Boží Hrabyněská</i>	
Hrabyně; Zbynice	
<i>Matka Boží Opavská</i>	
Opava; Hradec nad Moravicí	
<i>Matka Boží Králická</i>	
Králiky; Praha-Nové Město, kostel Sv. Voršily	
<i>Matka Boží z Kamenného Újezdu</i>	
Kamenný Újezd	
<i>Matka Boží Doudlebská</i>	
Doudleby	
<i>Matka Boží Čenstochovská</i>	
Jasná Hora u Čenstochové; Přelouč; Opočno; Brno-Zábřovice; Uherský Brod; Doupov	
<i>Matka Boží Pötschská</i>	
Maria Pötsch v Uhrách; Vídeň, katedrála Sv. Štěpána	
<i>Matka Boží Piekarská</i>	
Piekary; Opole; Praha-Nové Město, kostel Sv. Ignáce; Hradec Králové; Tachov; Kuřim	

XXII. PANNA MARIA MATKA MILOSRDENSTVÍ 254

Pokrov Bohorodičky; Panna Maria s Ochranným Pláštěm, Panna Maria Matka Milosrdenství
Monte Berico; Domažlice; Kašperské Hory; Kostelec u Budyně nad Ohří; Pístov; Přeštice;
Olomouc; Uničov; Slavnost voskového sloupku v Uničově

XXIII. PANNA MARIA ŠKAPULÍŘOVÁ

1. *Madonna del Monte Carmelo* 256
Karmelitáni; Sv. Šimon Stock; Mater Domus; Svatý Škapulíř Velký; Svatý Škapulíř Malý;
svátek Panny Marie Karmelské
Monte Carmelo; Frýdlant nad Ostravicí; Pístov u Mariánských Lázní; Vlčí Hora
2. *Madonna della Bruna* 258
Neapol, kostel Santa Maria del Carmine; Kostelní Vydří; Beroun
3. *Panna Maria Škapulířová s Očistcem* 258
Odpustkové Sobotní privilegium
Bystré u Poličky
4. *Panna Maria Škapulířová s uděleným Svatým Škapulířem*..... 259
Maková Hora u Smolotel; Rožďalovice; Praha-Staré Město, kostel Sv. Michala; Slezská Ostrava

XXIV. PANNA MARIA RŮŽENCOVÁ 260

1. *Vidění Svatého Dominika* 260
Dominikáni; Sv. Dominik; Sv. Kateřina Sienská; Svatý Růženec modliteb; Svatý Růženec k modlitbě;
Bítva u Lepanta; svátek Panny Marie Růžencové, Růžencová Slavnost
Praha-Staré Město, kostel Sv. Jiljí; České Budějovice; Dolní Újezd
2. *Panna Maria Růžencová s vyobrazením Tajemství Svatého Růžence*... 262
Münster; Hořovice; Milešov; Teplice nad Metují
3. *Panna Maria Růžencová s uděleným Svatým Růžencem* 262
Uherský Brod; Zašová
4. *Sochy Panny Marie Růžencové s konstrukčně fixovaným Růžencem,
zavěšené v chrámové loďi* 263
Hazlov; Jankov
5. *Témata související s ikonografií Panny Marie Růžencové* 263
Panna Maria s Růží
Milán; Videň, kostel mechitaristů; Křemže; Balda; Stožec; Phillipsreut
Dominica Rosae; Zlatá Růže
Růžencová slavnost
Panna Maria Růže Tajemná, Maria Rosa Mystica
Praha-Nové Město, kostel Panny Marie Sněžné

XXV. PANNA MARIA DOBRÁ PASTÝŘKA 265

Kristus Dobrý Pastýř - Pastor Bonus; Panna Maria Dobrá Pastýřka - Pastora Bona
Lechovice
M. Engelbrecht; J. J. Balzer

XXVI. PANNA MARIA CÍRKEV VÍTĚZNÁ 267

Ikonografie Panny Marie Církve Vítězné

1. *Majestát Církve Vítězné* 267
Kladruhy
2. *Panna Maria Církev Vítězná s Kristem ubíjejícím satana* 267
Kunratice; Osek; Horní Lomany
3. *Panna Maria Církev Vítězná s Kristem pokořujícím satana* 268
Kojetín

XXVII. POUTNÍ MÍSTA S VYOBRAZENÍM MARIÁNSKÝCH NARATIVNÍCH SCÉN	269
Ikografie mariánských devočních vyobrazení narativních scén	
1. Korunování Panny Marie Nejsvětější Trojicí	269
Křemešník	
2. Zvěstování Panně Marii	270
Mariánský Týnec; Kralovice	
3. Nanebevzetí Panny Marie	270
Mladá Vožice	
 Barevná příloha	 271
 Literatura	 289
 Hl. Jungfrau Maria Wundertäterin	 297
 Virgin Mary the Thaumaturge	 306

2.	Glykofilúsa	109
	<i>Bohorodička Vladimírská</i>	
	Doksany; Vilémov; Beroun; Rožďalovice	
	<i>Bohorodička Igorevská</i>	
	Jičín; Neustupov; Beroun; Bučovice; Určice	
	<i>Modifikace typu Glykofilúsa</i>	
	Panna Maria Církev, Nevěsta Beránkova	
	Sammarey; Votice; Strážnice; Horní Bojanovice; Hluboká; Zákupy; Maria-Bühel; Videň, kostel paulánů; Ostrovo	
	Panna Maria Pomocnice Pasovská; Mater Domus piaristů; Mater Domus karmelitánů	
3.	Další vybrané prototypy ikon	113
	Peribleptos - Madona Březnická; Černé Madony; Kykkotissa - Madona Strahovská	
	Panna Maria Matka Ustavičné Pomoci a ikona v kostele Sv. Alfonse v Římě; Panna Maria Araceli a prototyp Deomené; Panna Maria Matka Milosrdenství a prototyp Orans a ikona Blachernská;	
	Panna Maria Trůnící a prototyp Platytera; Panna Maria Kojící a prototyp Galaktotrofúsa	
4.	Panna Maria Sněžná	114
	<i>Santa Maria Maggiore</i>	
	Řím, bazilika Santa Maria Maggiore; Římské patriarchální baziliky	
	Řím, jezuitský profesní dům; Ingolstadt, jezuitská universita; Videň, jezuitský profesní dům;	
	Brno, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie, zv. herburský; Praha, jezuitská akademie;	
	Olomouc, jezuitský kostel Panny Marie Sněžné	
	<i>Výbraná poutní místa Panny Marie Sněžné</i>	
	U Svatého Kamene u Rychnova nad Malší; Bučovice; U Svatého Kamene u Vyššího Brodu;	
	Velehrad; Andělská Hora; Budeč; Budyně nad Ohří; Horní Město-Ruda; Hvězda u Police nad Metují; Kašperské Hory; Rokycany; Sněžná; Srbská; Tvarožná-Santon; Velké Popovice;	
	Žernov	
II.	SVATÁ TVÁŘ PANNY MARIE	117
	Svatá, Pravá Tvář Panny Marie; Svaté Tváře Krista; <i>Matka Boží z Hory Philermos</i>	
1.	Římská Svatá Tvář Panny Marie	117
	Řím, kostel Santa Maria Maggiore; Trevír; Bamberk; Sedlčany	
2.	Vídeňská Svatá Tvář Panny Marie	118
	Videň-Döbling, kostel Sv. Rodiny; Landshut; Pacov; Martínkov; Praha-Nové Město, klášter u Sv. Voršily; Praha-Nové Město, klášter u Bolestné Matky Boží; Praha-Hradčany, klášter u Sv. Benedikta	
3.	Absamská Svatá Tvář Panny Marie	119
	Absam	
	Praha-Staré Město, kostel Sv. Haštala	
	Ikonografie Pravé tváře Panny Marie	
III.	ČESKÉ STŘEDOVĚKÉ DESKOVÉ OBRAZY	120
	<i>Madona Mostecká</i>	
	Most; Litoměřice	
	<i>Madona Zbraslavská</i>	
	<i>Madona z Veveří</i>	
	<i>Madona z Borohrádku</i>	
1.	Madona Roudnická	121
	<i>Madona Roudnická</i>	
	<i>Madona Svatoštěpánská</i>	
	<i>Madona Vyšebrodská</i>	
	<i>Madona Třeboňská</i>	
	<i>Madona Svatotrojická z Českých Budějovic.</i>	
	<i>Madona dominikánská z Českých Budějovic</i>	
2.	Madona Svatovítská	122
	<i>Madona Svatovítská</i>	
	<i>Madona Lnářská</i>	
	<i>Madona Písecká</i>	
	<i>Madona Svojšínská</i>	

	<i>Madona Svatotomášská z Brna</i>	
	<i>Madona Rynecká</i>	
	<i>Madona Zlatokorunská</i>	
	<i>Madona Vyšebrodská</i>	
	<i>Madona Znojemská</i>	
3.	<i>Panna Maria Staroboleslavská</i>	124
	Stará Boleslav; Kydliny; Chábory; Štířín; Brzina	
IV.	PANNA MARIA TRŮNÍCÍ	126
	Zjevení Páně Mudrcům; Sedes Sapientiae - Stolice; Trůn Moudrosti; Maiestas Mariae - Panna Maria v Majestátu; Platytera tón úranón - Obsáhlejší než nebesa; Znameníje; Bohorodička Oikonomissa na Athosu; Panna Maria s Jezulátkem; Madona Trůnící; Panna Maria Královna Světa - Regina Mundi; Panna Maria Královna Nebes - Regina Coeli; Panna Maria Assumpta; Panna Maria Kojící; Maesta; Svatá Konverzace; Panna Maria Trůn Šalamounův	
1.	<i>Přední devoční sochy Panny Marie Trůnící</i>	127
	<i>Panna Maria Kájovská</i>	
	Kájov	
	<i>Panna Maria Chlumská</i>	
	Chlum nad Ohří; socha Panny Marie Trůnící; socha Madony; socha Piety	
	<i>Panna Maria Tuňanská</i>	
	Brno-Tuřany	
	<i>Panna Maria Wartská</i>	
	Warta-Bardo Slaskie	
	<i>Panna Maria z Marianky</i>	
	Marianka	
2.	<i>Další vybraná poutní místa Panny Marie Trůnící</i>	130
	Bečov; Brankovice; Hrádek u Vlašimi; Kutná Hora; Litomyšl; Mariánská Studnice u Chotovin; Rokole; Trhové Sviny; Vintířov; Radonice	
3.	<i>Panna Maria Montserratská</i>	133
	Montserrat	
	Videň, klášter španělských benediktýnů	
	<i>Poutní místa Panny Marie Montserratské v českých zemích</i>	
	Praha na Slovanech, klášter španělských benediktýnů; Praha-Nové Město, kostel Sv. Ignáce; Bezděz; Doksy; Podbezdězi; Cizkrajov-Mutné	
4.	<i>Panna Maria Mariazellská</i>	135
	<i>Panna Maria Mariazellská Trůnící; Panna Maria Mariazellská z Pokladnice</i>	
	Mariazell	
	<i>Poutní místa Panny Marie Zellenské v českých zemích</i>	
	Hefmanice nad Labem; Horní Čermná; Chlum u Třeboně; Rychnov na Moravě; Slapy	
V.	MADONA A PANNA MARIA ASSUMPTA	138
	<i>Madona</i>	
	Hypostatická jednota Boží a lidské přirozenosti; Bohorodička-Theotokos; vzezření, postoj, gesto, oděv, atributy, prostředí; konfigurace Panny Marie s Jezulátkem; Panna Maria Církev Vítězná	
	<i>Panna Maria Assumpta</i>	
	Nanebevzetí Panny Marie - Analipsis - Assumptio; apokalyptická žena sluncem oděná; Zrcadlo Boží Velebnosti bez poskvrny - Speculum sine macula Dei maiestatis; Panna Maria Theonymfos; Nový Ráj; Panna Maria Věčná Zahradnice; Panna Maria v Růžovém keři; Panna Maria v Růžovém sadě; Panna Maria v Květnici; Panna Maria Dobrá Pastýřka; <i>Assumpta z Deštné; Assumpta ze Šternberka</i>	
1.	<i>Česká poutní místa</i>	141
	<i>Panna Maria Svatohorská</i>	
	Svatá Hora-Přibram; milostná soška Panny Marie Svatohorské; Panna Maria na Sloupu; Panna Maria Svatohorská ve Studánce; <i>Červený Hrádek na Moravě</i>	
	<i>Panna Maria Lomecká</i>	
	Lomec	

Panna Maria Sepekovská

Sepekov

Panna Maria Strašinská

Strašín

Panna Maria z Dobré Vody

Dobrá Voda; Maria Trost am Rohrbachberg

Panna Maria Hradčanská

Praha-Hradčany, kostel Panny Marie Andělské; Rottenburg

Panna Maria Zderazská

Praha-Nové Město, kostel Sv. Petra a Pavla na Zderaze; Praha-Nové Město, kostel Sv. Vojtěcha

Panna Maria Rychnovská

Rychnov nad Kněžnou

Panna Maria z České Kamenice

Česká Kamenice

Panna Maria Hejnická

Hejnice

Panna Maria Vambeřická

Vambeřice; Smržov; Studánka u Dobrušky

Některá další poutní místa v Čechách

Borovy; Bozkov; Broumov; Doksany; Dolní Kalná; Dolní Ročov; Drahov; Družec; Dvůr Králové;

Hemže; Hory Matky Boží; Chotoviny; Chyše; Malé Svatoňovice; Mariánská-Maria Sorg; Most;

Zahražany-Saras; Nezamyslice; Nicov; Nová Paka; Nový Kocelčov; Ostrov; Plzeň; Seč; Sněžná;

Svěraz; Tismice; Tuřany; Údlice; Ústí nad Orlicí; Zbynice

2. Moravská a slezská poutní místa 156

Panna Maria Svatohostýnská

Svatý Hostýn

Panna Maria Frýdecká

Frýdek

Panna Maria Svatokopecká

Svatý Kopeček

Vícov; Želiv

Panna Maria Křtinská

Křtiny

Panna Maria Štípská

Štípa

Některá další poutní místa na Moravě a ve Slezsku

Bílá Voda; Cholina; Koryčany; Obyčtov; Přebor; Přibyslavice; Rajhrad; Slup; Unkovice;

Znojmo; Žarošice

3. Některá slovenská poutní místa 164

Panna Maria Starohorská

Staré Hory

Panna Maria Dubnická

Dubnica nad Váhom

Panna Maria Frivaldská

Rajecká Lesná

4. Panna Maria Loretánská; Loretánské kaple 166

Loreto; Trsat

Panna Maria Loretánská v českých zemích

Horšovský Týn; Jilové u Prahy; Hájek u Prahy; Mikulov; Praha-Hradčany, Loreta; (Loreta

ve Vidni); Brno, Loreta v kostele Sv. Janů; Rimařov; Rumburk; Bor u Tachova; Starý Hrozňatov;

Manětín, loretánský obrázek

5. Panna Maria Einsiedelská; Einsiedelské kaple 170

Einsiedeln; Praha-Malá Strana, bývalá kaple při klášteře kajetánů; Český Krumlov; Komoňany;

Lovosice; Ostrov nad Ohří; Radč; Rajhrad

6. Panna Maria Královna Andělu; Porciunkulové kaple 172

Santa Maria degli Angeli u Assisi; kapucínské kostely; Praha-Nové Město, bývalá kaple při

kostele Panny Marie Sněžné

7.	Panna Maria Altöttingská; Altöttingské kaple	173
	Altötting; Nová Včelnice; Praha-Břevnov, kaple na Kajetánci	
8.	Panna Maria Fojenská	175
	Le Foi; Hluboké Mašůvky; Vojslavice; Tuchoměřice	
9.	Panna Maria Sichemská	176
	Scherpenheuvel, Sichen	
10.	Panna Maria Aspricollská	176
	Lucemburk; Praha-Malá Strana, kostel Sv. Mikuláše	
11.	Panna Maria Loučimská	178
	Loučim; Neukirchen bei Heiligen Blut	
12.	Panna Maria Zelenohorská	178
	Zelená Hora; Vídeň, kostel Sv. Jeronýma; Radnice	

VI. PIETA

Oplakávání Ježíše; Snímání s kříže; Kladení do hrobu; Epitafios thrénos; Panna Maria Bolestiplná - della Pietà; obraz, socha něsporní; pieta vertikální, heroická; pieta horizontální; pieta milostná; poloha rukou, nohou, hlavy Ježíše; gesta Panny Marie

1. **Piety v Čechách**

Pieta Svatojakubská

Praha-Staré Město, kostel Sv. Jakuba

Středověké Piety v dalších pražských kostelech

Praha-Pražský hrad, kostel Sv. Jiří; Praha-Hradčany, Loreta; Praha-Staré Město, kostel Sv. Ducha

Pieta Bechyňská Větší s Krucifixem a Pieta Bechyňská Menší

Bechyňe

Pieta Bohosudovská

Bohosudov

Pieta Nesvačilská

Nesvačily; socha Piety; socha Madony

Některá další poutní místa Piety v Čechách

Horní Planá-Dobrá Voda; Malá Lhota u Potštejna; Liberec; Železný Brod

Některé umělecky významné Piety, dnes chované ve sbírkách

Cirkvice; Jedlka; Všeměřice

2. **Piety na Moravě a ve Slezsku**

Pieta Sloupská

Sloup

Brno, kostel Sv. Tomáše; Kroměříž; Suchdol-Jednov; Zábřeh na Moravě

3. **Piety na Slovensku**

Pieta Šaštínská

Šaštín

Pieta Topoľčanská

Topoľčany

Pieta Holíčská

Holíč

Pieta Nitrianská

Nitra

4. **Pieta Taferlská**

Maria Taferl

5. **Milostné Piety**

Pieta Přeštická

Přeštice; Stříbro; Úpice

Pieta v Jívové

Jívová

Maria Dreieichen

Maria Dreieichen; Slup

VII. SANTA MARIA IN ARACOELI	192
1. Sancta Maria Aracoeli	192
Řím, Santa Maria in Aracoeli; Řím, Santa Maria del Rosario; Řím, San Alessio; Chalkopratissa, klášter; Madonna Avvocata; Bohorodička Deomené	
<i>Pražská vyobrazení typu Aracoeli</i>	
Praha-Pražský hrad, poklad katedrály Sv. Víta; Praha-Pražský hrad, kaple Sv. Václava v katedrále Sv. Víta; Praha, bývalá Písecká brána	
<i>Poutní místa</i>	
Divišov; Trnava	
2. Madonna della Lettera	194
Bohorodička Kyperská	
<i>Madonna della Lettera</i>	
Messina; Kolečovice	
VIII. MATER DOLOROSA	195
Matka Bolestná; svátek Panny Marie Bolestné	
1. Panna Maria Truchlicí, aneb Panna Maria v Zármutku	195
Compassio Mariae; Stabat Mater; G. B. Salvi-Sassoferrato; C. Dolci	
Jeruzalém, bazilika Božího Hrobu	
<i>Panna Maria Mantovanská</i>	
Praha-Malá Strana, kostel Panny Marie Vitězné	
<i>Panna Maria Bolestná v Nové Říši</i>	
Nová Říše	
<i>Panna Maria Bolestná v Polici</i>	
Police	
<i>Panna Maria Bolestná na Lutrštěku</i>	
Lutršték	
<i>Panna Maria Bolestná v Podsrpu</i>	
Podsrp-Strakonice	
<i>Madonna de la Soledad</i>	
Praha-Nové Město, bývalý kostel Zvěstování Panny Marie; Pístov	
<i>Madonna del Dito</i>	
Ústí nad Labem; Vidonice	
2. Panna Maria Bolestná s jedním mečem Bolesti	198
Předpověď Simeonova; Obětování Páně v chrámu - Uvedení Páně do chrámu	
Beroun; Dobrá Voda u Českých Budějovic; Chlumeck u Luže; Jirkov; Kámen; Mariánské Radčice;	
Sušice; Mnichov; Stary Wielislaw; Vambeřice	
3. Panna Maria Sedmibolestná	202
Sedm Bolestí Panny Marie; pobožnost Křížové cesty; Bratrstva Sedmibolestné Panny Marie; svátek Panny Marie Sedmibolestné	
Raffingsberg u Windigsteigu; Krnov-Cvilín; Lány na Důlku; Týnec u Klatov	
4. Srdce Panny Marie	203
<i>Srdce Panny Marie</i>	
<i>Nejsvětější Srdce Ježíšovo</i>	
IX. PANNA MARIA IMMACULATA	204
1. Neposkvrněné početí Panny Marie	204
Neposkvrněné početí Panny Marie - Immaculata conceptio Mariae; conceptio passiva; Panna Maria Třikrát čistá, Přechistá, Nejčistší - Purissima; Panna Maria Vždy Panna - Semper Virgo; španělský kult Panny Marie Immaculaty; Q. Reni; B. E. Murillo; „Umění malby“ F. Pacheca	
Královská kaple katedrály v Granadě	
2. Mariánské sloupy	205
Videň; Praha, Staroměstské náměstí; Panna Maria Rynecká v kapliči pražského mariánského sloupu; článek víry o Neposkvrněném Početí Panny Marie	
3. Poutní místa Panny Marie Immaculaty	207
Knířov; Hořtice; Olšany; Washington, chrám Neposkvrněného Početí Panny Marie	

X. ZJEVENÍ PANNY MARIE	208
Zjevení Panny Marie v 19. století; Zjevení Panny Marie ve 20. století	
Fátima; Banneux; Amsterdam; Turzovka; Litmanová	
1. Zjevení Panny Marie v Paříži	208
Paříž, Chapelle de la medaille miraculeuse; Suchdol u Prahy; Kovář; Ostrava	
2. Zjevení Panny Marie v La Salette	209
La Salette; Travná	
3. Zjevení Panny Marie v Lurdech	210
Lourdes, jeskyně Zjevení Panny Marie Lurdské; Lourdes, bazilika Naši Pani Růžencové - Notre-Dame-de-Rosaire	
Lurdské jeskyně, lurdské kaple, sochy, plastiky, obrazy, barvotisky Panny Marie Lurdské	
Dřívna u Přepych; Hosín; Chroboly; Bohutice; Horní Lomná; Žulová	
4. Zjevení Panny Marie ve Filipově	212
Filipov	
5. Zjevení Panny Marie ve Fátimě	213
Fátima	
XI. PANNA MARIA NEVĚSTA DUCHA SVATĚHO	214
Zvěstování Panně Marii; Panna Maria Snoubenka Zaslíbená - Sponsa Dedicata; Panna Maria Snoubenka Boží - Sponsa Dei; Panna Maria Nevěsta Ducha Svatého	
1. Panna Maria v Očekávání	214
Pasivní početi - conceptio passiva	
<i>Maria Virgo in adventu</i>	
Citta di Castello	
<i>Santa Maria Annunziata</i>	
Monte Senario; Florencie, Santissima Maria Annunziata; servité; Mater Domus	
Panna Maria na modlitbách; Panna Maria v Květnici	
2. Panna Maria Láskyhodná, Milovánihodná	215
Panna Maria Láskyhodná, Milovánihodná - Mater Amabilis; fra Angelico; A. da Messina; F. Francia	
Řím, kostel Santa Maria in Vallicella; Vídeň, kaple oratoriánů Nejsvětější Trojice; Hoheneich; Domamil; Brno, kostel Sv. Janů	
<i>Panna Maria Levočská</i>	
Levoča	
3. Panna Maria v Naději	217
Bohorodička - Theotokos; inkorporovaný Bůh Syn; Platytera	
<i>Bohorodička Niopejská</i>	
Benátky, bazilika Sv. Marka	
<i>Panna Maria v Naději - Mater Gravida</i>	
Bogenberg; Květnov; Horní Police; Rokycanská kasule	
<i>Panna Maria v Naději na Karlově</i>	
Praha-Nové Město, kostel Panny Marie a Karla Velikého na Karlově; Praha-Nové Město, kostel Sv. Apolináře	
4. Panna Maria Klasová	221
Panna Maria v oděvu posetém klasy; Panna Maria Matka Živého Chleba; Panna Maria v oděvu posetém hvězdami	
<i>Madonna cum et cohazono</i>	
Milán	
<i>Panna Maria Klasová v Českých Budějovicích</i>	
České Budějovice	
<i>Panna Maria Klasová v Mláce</i>	
Mláka	
<i>Panna Maria Klasová v Klokotech</i>	
Klokoty	
<i>Panna Maria Klasová na Vranově</i>	
Vranov; Hranice; Kozojedy	

Některá další poutní místa Panny Marie Klasové

Strassengel; Drkolná-Schlägl; Bor u Tachova

Mistr litoměřického oltáře; A. Dürer

XII. ADORACE PÁNĚ PANNOU MARIÍ 225

mystická víze Sv. Brigitty Švédské

1. **Panna Maria Vítězná 226**
Praha-Bílá Hora, kostel Panny Marie Vítězné; Řím, kostel Santa Maria della Vittoria;
Praha-Malá Strana, kostel Panny Marie Vítězné; Pražské Jezulátko; Panna Maria Mantovanská;
Praha-Malá Strana, kostel Panny Marie pod řetězem
strakonický obraz; Adorace Páně z Hluboké; Praha-Hradčany, Loreta; Praha, kostel Sv. Vavřince
na Petříně
2. **Devoční vyobrazení Adorace Páně 227**
Raab-Győr; Ringelai; Pyšely
3. **Madona s Jezulátkem v kolébce 228**
Všetaty
4. **Madona s Rouškou 229**
Maria-Plain
S. L. del Piombo; C. Dolci

XIII. PANNA MARIA KOJÍCÍ 230

Bohyně Ísis - Ěset kojící boha Hóra; prototyp Galaktotrofúsa; Panna Maria Matka Církev kojící svůj
lid; Zázrak laktace Sv. Bernarda z Clairvaux

1. **Madonna del Sangue 230**
Panna Maria Kojící v Re in Valle di Vigizzo
Re in Valle di Vigizzo
Panna Maria Kojící Klatovská
Klatovy, děkanský kostel; Klatovy, kaple Zjevení Panny Marie; Deblín; Kašperské Hory;
Kladruba; Komárov; Teplá; Zdíkov; Praha-Malá Strana, Valdštejnský palác
2. **Císařská Madona Kojící 232**
Panna Maria Kojící v Purkersdorfu
Purkersdorf
Panna Maria Kojící Provodovská
Provodov; Malenovice; Mělník
3. **Panna Maria Kojící pražských karmelitek 233**
Praha-Malá Strana, kostel Sv. Josefa; Praha-Hradčany, klášter karmelitek u Sv. Benedikta
Horní Bukovsko; B. Cavallino
4. **Další vybraná vyobrazení Panny Marie Kojící 234**
Panna Maria Kojící Vyšehradská
Praha-Vyšehrad, kostel Sv. Petra a Pavla
Madona Pokorná - Madonna dell' Umilta; Fra Paolino
Panna Maria Kojící z Konopiště
Chvojen
Madonna di San Guglielmo
Jaroměřice; Videň, kapucinský kostel;
Panna Maria Kojící z Gutenbrunn
Gutenbrunn, zámecká kaple; Nové Město nad Metují; Sedlčany
Panna Maria Kojící z Frauenkirchenu
Frauenkirchen
Panna Maria Těšitelka v Bruntálu
Bruntál
Panna Maria Kojící z Višňového
Višňové

XIV. PANNA MARIA HROMNIČNÁ	236
Uvedení Páně do chrámu - Očišťování Panny Marie, Hromnice; svíce hromničky; obřad Úvodu	
<i>María Lichtmess</i>	
Videň, kostel Nejsvětější Trojice; Bučovice; Aschau	
XV. PANNA MARIA POMOCNICE	238
1. <i>María Hilf</i>	238
Passau, Pasov; Innsbruck; L. Cranach Starší; Videň, kostel Maria Hilf	
2. <i>Devoční obrazy Panny Marie Pomocnice v některých pražských kostelech</i>	240
Praha-Pražský hrad, katedrála Sv. Víta; Praha-Nové Město, kostel Panny Marie Sněžné; Praha-Strahov, kostel Nanebevzetí Panny Marie; Praha-Staré Město, kostel Panny Marie před Týnem	
3. <i>Poutní kostely Panny Marie Pomocnice</i>	241
Chlumek u Luže; Kravaře; Křešice; Skočice; Skoky; Sobiňov-Sopoty; Teplice nad Metují; Vernéřovice; Železná Ruda	
4. <i>Poutní kaple Panny Marie Pomocnice</i>	243
Anenská Studánka; Dobrá Voda u Pocinovic; Hory u České Třebové; Chlumčany; Jelení Voda u Chuchle; Kostomlaty pod Milešovkou; Malšín; Podlesí-Knejplbach; Roztěž-Lázně; Rožmitál na Moravě; V Dolním Kyjovském lese; Vintřifov u Kadaně; Radonice	
5. <i>Úcta k Panně Marii Pomocnici na Moravě a ve Slezsku</i>	245
Brno-Líšeň, kostel Sv. Jiljí; Brtnice; Fulnek; Nezamyslice; Nová Ves; Týnec; Uhlířský vrch u Bruntálu; Zlaté Hory	
XVI. PANNA MARIA POMOCNICE KŘESŤANŮ	247
<i>Santa Maria Ausiliatrice</i>	
Salesiáni; Mater Domus; Řím, bazilika Santa Maria Ausiliatrice	
XVII. PANNA MARIA MATKA DOBRÉ RADY	248
Augustiniáni; Mater Domus	
<i>Madonna del Buon Consiglio</i>	
Genazzano; Skadar	
Praha-Malá Strana, kostel Sv. Tomáše; Brno, kostel Nanebevzetí Panny Marie; Nové Hrady	
<i>Poutní místo Panny Marie Matky Dobré Rady</i>	
Pohoří na Šumavě	
XVIII. MADONNA DELLA CINTOLA	250
Augustiniáni; Mater Domus	
Boloňa, San Giacomo Maggiore; Lnáře; Česká Lípa; Brno, kostel Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně	
XIX. MADONNA PADRONA DELLE SCUOLE	251
Piaristé; Mater Domus	
Řím, kostel San Pantaleo; Praha-Nové Město, kostel Sv. Kříže; Litomyšl; Mladá Boleslav; Mikulov; Strážnice	
XX. SANTA MARIA PISCINOLA	252
Benediktýni, Mater Domus	
Řím, kostel San Benedetto in Piscinola; Praha-Břevnov, bazilika Sv. Markéty; Broumov	
XXI. PANNA MARIA MATKA USTAVIČNÉ POMOCI	253
Redemptoristé; Mater Domus	
<i>Madonna del perpetuo soccorso</i>	
Řím, kostel Sv. Alfonse; Praha-Malá Strana, kostel Sv. Kajetána a Panny Marie Matky Ustavičné Pomoci; Dolní Dobrouč; Červenka u Litovle	